



## Ministrijas vēsture

Publicēts: 29.10.2020.

1919. gadā, veidojot jaunās Latvijas Republikas valsts pārvaldes sistēmu, kultūras un mākslas procesu vadības darbi tika uzticēti Izglītības ministrijai. Latvija pārņēma Zviedrijas Izglītības ministrijas sistēmu, kas bija ieviesta arī Igaunijā, Lietuvā un Somijā, kur arī nebija atsevišķas Kultūras ministrijas.

Latvijas Republikas Izglītības ministrija darbojās no 1919. gada 23. jūlija līdz pat 1940. gadam. 1919. gada 2. oktobra sēdē Ministru kabinets nodibināja Mākslas un kultūras departamentu ar Teātra un literatūras, Mūzikas un Glezniecības nodaļām. Departamenta pirmais vadītājs bija Jānis Akuraters (no 1919. 2.10), pēc tam Rainis (no 1920.14.04.) un Pāvils Rozītis (no 1920.10.12.) Vēlāk departamentam pievienoja arī Arhīvu un bibliotēku nodaļu. Ar kultūras popularizēšanu ārvalstīs nodarbojās Ārlietu ministrija.

1920. gada 18. novembrī nodibināja arī Kultūras fondu – pirmo šāda veida institūciju Baltijas valstīs. No 1923. gada 15. jūnija darbību uzsāka Pieminekļu valde.

Padomju okupācijas laikā – 1953. gada 15. maijā – tika nodibināta Kultūras ministrija kā atsevišķa institūcija. Tā atradās bijušās un tagadējās Krievijas vēstniecības telpās Antonijas ielā 2. Šajā laikā par kultūras ministriem tika iecelti Jānis Ostrovs (1953–1958), Voldemārs Kalpiņš (1958–1961), Vladimirs Kaupužs (1962–1986), Jāzeps Barkāns (1986–1988) un Ivars Ķezbers (1988). Par pēdējo padomju okupācijas laika kultūras ministru un pirmo *de facto* atjaunotās Latvijas Republikas kultūras ministru kļuva Raimonds Pauls (1989–1993).

### Kultūras ministri:

Jānis Ostrovs (1953–1958)

Voldemārs Kalpiņš (1958–1961)

Vladimirs Kaupužs (1962–1986) ministra amatā 23 gadus 10 mēnešus un 24 dienas – viens no ilgākiem ministra stāžiem LPSR

Jāzeps Barkāns (1986–1988)

Ivars Ķezbers (1988)

Raimonds Pauls (1989–1993) pēdējais LPSR, pirmais atjaunotās Latvijas Republikas kultūras ministrs

Veicot reformas valsts pārvaldē, 1993. gada augustā KM tika likvidēta un pievienota IZM. Protestējot pret to, Raimonds Pauls atkāpās no piedāvātā valsts ministra amata. Par valsts ministru kultūrā kļuva Jānis Dripe, kurš veicināja KM atjaunošanu, un jau pēc gada – 1994. gada novembrī – pie KM ēkas K.Valdemāra 11a atkal tika atjaunota plāksne *Latvijas Republikas Kultūras ministrija*

### Atjaunotās KM ministri:

Jānis Dripe (1994–1995)

Ojārs Spārītis (1995–1996)

Rihards Pīks (1996–1997)

Ramona Umblija (1997–1998)

Karina Pētersone (1998–2002)

Ingūna Rībena (2002–2004)

Helēna Demakova (2004–2009)

Ints Dālderis (2009–2010)

Sarmīte Ēlerte (2010–2011)

Žaneta Jaunzeme-Grende (2011–2013)

Dace Melbārde (2013–2019)

Nauris Puntulis (2019- )

Avoti:

G. Gerharde-Upeniece. *Māksla un Latvijas valsts. 1918-1940 / Art et état en Lettonie*. Rīga: Neputns, 2016, 367 lpp.  
*Stāja. Voldemāra Kalpiņa laiks*. (Sast. A. Grāpis). Rīga: Pils, 2011, 405 lpp.

<https://www.km.gov.lv/lv/ministrijas-vesture>